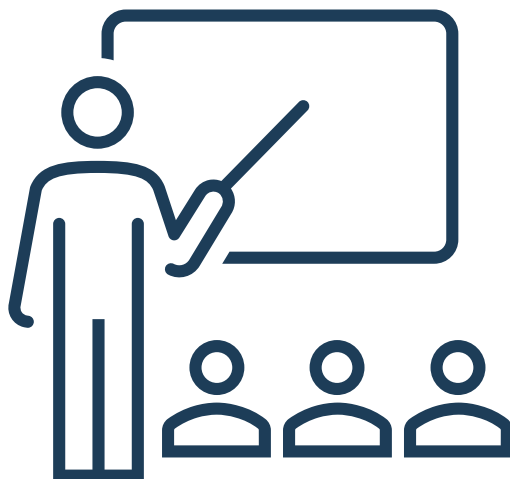

Α' Κλίση Ουσιαστικών

ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
Β' - Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Πρώτη Κλίση (Declinatio Prima)

Η Α' κλίση περιλαμβάνει ονόματα αρσενικά και κυρίως θηλυκά που λήγουν στην ονομαστική του ενικού σε -a. Δεν υπάρχουν ουδέτερα στην κλίση αυτή.

1. Αρσενικά (Masculina) σε -a

π.χ. poet-ă (=ποιητής)

Ενικός Αριθμός (Singularis)			Πληθυντικός Αριθμός (Pluralis)	
Πτώσεις				
Ονομαστική (Nominativus)	poet-	ă	poet-	ae
Γενική (Genetivus)	poet-	ae	poet-	arum
Δοτική (Dativus)	poet-	ae	poet-	is
Αιτιατική (Accusativus)	poet-	am	poet-	as
Κλητική (Vocativus)	poet-	ă	poet-	ae
Αφαιρετική (Ablativus)	poet-	ā	poet-	is

Στον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι:

- I. τα ονόματα αυτά στην ονομαστική του ενικού έχουν κατάληξη -a και στη γενική -ae.
- II. ενώ το θέμα εκ πρώτης όψεως φαίνεται να είναι το poet- και ο χαρακτήρας του θέματος το σύμφωνο -t-, στην πραγματικότητα το θέμα είναι poeta- και ο χαρακτήρας -a-. Αυτό συμβαίνει γιατί το θέμα των ονομάτων της πρώτης κλίσης προκύπτει με την αφαίρεση της κατάληξης -rum από τη γενική πληθυντικού poetarum. Επομένως, ως τελευταίο γράμμα του θέματος, απομένει το -a-.

Κατά τον ίδιο τρόπο κλίνονται και τα αρσενικά ονόματα:

agricola	γεωργός
incola	κάτοικος
nauta	ναύτης

2. Θηλυκά (Feminina) σε -a

π.χ. mens-ă (=τραπέζι)

Ενικός Αριθμός (Singularis)			Πληθυντικός Αριθμός (Pluralis)	
Πτώσεις				
Ονομαστική (Nominativus)	mens-	ă	mens-	ae
Γενική (Genetivus)	mens-	ae	mens-	arum
Δοτική (Dativus)	mens-	ae	mens-	is
Αιτιατική (Accusativus)	mens-	am	mens-	as
Κλητική (Vocativus)	mens-	ă	mens-	ae
Αφαιρετική (Ablativus)	mens-	ā	mens-	is

Στον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι:

- I. τα ονόματα αυτά όπως και τα αρσενικά στην ονομαστική του ενικού έχουν κατάληξη **-a** και στη γενική **-ae**.
- II. ενώ ο χαρακτήρας του θέματος εκ πρώτης όψεως φαίνεται να είναι το σύμφωνο **-s-**, στην πραγματικότητα ο χαρακτήρας του αρχικού θέματος είναι **-a-**. Αυτό συμβαίνει γιατί το θέμα των ονομάτων της πρώτης κλίσης προκύπτει με την αφαίρεση της κατάληξης **-rum** από τη γενική πληθυντικού **mensarum**. Επομένως, ως τελευταίο γράμμα του θέματος, απομένει το **-a-**.

Κατά τον ίδιο τρόπο κλίνονται και τα ονόματα:

amica	φίλη
amicitia	φιλία, συμμαχία
ancilla	υπηρέτρια
belua	κήτος
cauda	ουρά
causa	αιτία
cerva	ελάφι
clava	ρόπαλο
cura	έγνοια, φροντίδα
curia	το κτήριο της Συγκλήτου, το Βουλευτήριο
custodia	φυλακή
dextra ¹	το δεξί χέρι
diaeta	(θερινή) κατοικία
diligentia	φροντίδα
epistula	επιστολή
femina	γυναίκα
filiola	κορούλα
fuga	φυγή
hasta	δόρυ
hostia	σφάγιο για θυσία
ianua	πόρτα
incola	κάτοικος
inopia	έλλειψη, φτώχεια
ira	οργή
lacrima	δάκρυ
lupa	λύκαινα

matertera	θεία (από τη μητέρα)
memoria	μνήμη, υστεροφημία
miseria	δυστυχία
mora	χρονοτριβή, καθυστέρηση
Musa	Μούσα
natura	φύση
navicula	πλοιάριο
ora	ακτή
patria	πατρίδα
porta	πύλη
praeda	λεία
puella	κορίτσι, κοπέλα
pugna	μάχη
querela	παράπονο, διαμαρτυρία
regina	βασίλισσα
sententia	άποψη, κρίση, απόφαση
silva	δάσος
spelunca	σπηλιά
stella	αστέρι
tragoedia	τραγωδία
tragula	είδος ακοντίου (δεμένο με λουρί, με τη βοήθεια του οποίου το έριχναν)
turba	πλήθος
victoria	νίκη
vita	ζωή

¹ Το **dextra** (= δεξί χέρι) είναι επίθετο που λειτουργεί ως ουσιαστικό (ουσιαστικοποιημένο επίθετο). Προέρχεται από το επίθετο β' κλίσης *dexter, dextra, dextrum* ή *dexter, dextera, dexterum* = ο δεξιός, η δεξιά, το δεξιό (*dextra manus* = δεξί χέρι).

3. Ουδέτερα (Neutra): Στην Α' κλίση **δεν υπάρχουν** ουδέτερα ουσιαστικά.

ΑΝΩΜΑΛΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

1. Ελλειπτικά κατά τον αριθμό (defectiva numero)

- Ουσιαστικά μόνο Ενικού Αριθμού (Singularia tantum)

α. Κύρια ονόματα (Nomina Propria)

- Αρσενικά (Masculina)

π.χ. Catilin-*ǎ* (= Κατιλίνας)

Ενικός Αριθμός (Singularis)			Πληθυντικός Αριθμός (Pluralis)	
Πτώσεις				
Ονομαστική (Nominativus)	Catilin-	<i>ǎ</i>		
Γενική (Genetivus)	Catilin-	<i>ae</i>		
Δοτική (Dativus)	Catilin-	<i>ae</i>		
Αιτιατική (Accusativus)	Catilin-	<i>ǎm</i>		
Κλητική (Vocativus)	Catilin-	<i>ǎ</i>		
Αφαιρετική (Ablativus)	Catilin-	<i>ǎ</i>		

Στον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι:

Το αρσενικό ουσιαστικό Catilina ως **Κύριο Όνομα** που αντιστοιχεί σε πρόσωπο σχηματίζει μόνο **Ενικό Αριθμό (Singularia tantum)**. Είναι δηλαδή **ελλειπτικό κατά τον αριθμό (defectiva numero)**.

Κατά τον ίδιο τρόπο κλίνονται και τα κύρια αρσενικά ονόματα:

Caecina	Καικίνας
Caligula	Καλιγούλας
Murena	Μουρήνας
Nasica	Νασικάς
Persa	Πέρσης

Scaevola	Σκαιόλας
Sequana	Σηκουάνας (ποταμός)
Sulla	Σύλλας
Trebia	Τρεβίας (ποταμός)

- Θηλυκά (Feminina)

π.χ. Rom-*ǎ* (=Ρώμη)

Ενικός Αριθμός (Singularis)			Πληθυντικός Αριθμός (Pluralis)	
Πτώσεις				
Ονομαστική (Nominativus)	Rom-	<i>ǎ</i>		
Γενική (Genetivus)	Rom-	<i>ae</i>		
Δοτική (Dativus)	Rom-	<i>ae</i>		
Αιτιατική (Accusativus)	Rom-	<i>ǎm</i>		
Κλητική (Vocativus)	Rom-	<i>ǎ</i>		
Αφαιρετική (Ablativus)	Rom-	<i>ǎ</i>		

Στον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι:

Το θηλυκό ουσιαστικό Roma ως **Κύριο Όνομα** που αντιστοιχεί σε όνομα πόλης σχηματίζει **μόνο Ενικό Αριθμό (Singular tantum)**. Είναι δηλαδή ελλειπτικό κατά τον αριθμό (*defectiva numero*).

Κατά τον ίδιο τρόπο κλίνονται και τα κύρια θηλυκά ονόματα:

Aethiopia	Αιθιοπία	Hispania	Ισπανία
Africa	Αφρική	Ilia	Ιλία
Allia ¹	Αλίας	Italia	Ιταλία
Ardea	Αρδέα	Iulia	Ιουλία
Arria	Αρρία	Lucretia	Λουκρητία
Asia	Ασία	Minerva	Αθηνά
Caecilia	Καικίλια	Porcia	Πορκία
Campania	Καμπανία	Tertia	Τέρτια
Diana	Άρτεμις	Zama	Ζάμα
Gallia	Γαλατία	Troia	Τροία

¹ Σε αντίθεση με τα υπόλοιπα ονόματα ποταμών, τα οποία είναι αρσενικά, το Allia είναι **θηλυκού γένους**.

β. Αφηρημένες έννοιες (Abstracta)

π.χ. iustiti-*ǎ* (= δικαιοσύνη)

Ενικός Αριθμός (Singularis)			Πληθυντικός Αριθμός (Pluralis)	
Πτώσεις				
Ονομαστική (Nominativus)	iustiti-	<i>ǎ</i>		
Γενική (Genetivus)	iustiti-	<i>ae</i>		
Δοτική (Dativus)	iustiti-	<i>ae</i>		
Αιτιατική (Accusativus)	iustiti-	<i>ǎm</i>		
Κλητική (Vocativus)	iustiti-	<i>ǎ</i>		
Αφαιρετική (Ablativus)	iustiti-	<i>ǎ</i>		

Στον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι:

Το ουσιαστικό iustitia ως ουσιαστικό που φανερώνει **αφηρημένη έννοια** σχηματίζει **μόνο Ενικό Αριθμό (Singular tantum)**. Είναι δηλαδή ελλειπτικό κατά τον αριθμό (*defectiva numero*).

agricultura	γεωργία
audacia	τόλμη, θράσος
avaritia	πλεονεξία (σπάνια πληθ.)
benevolentia	εύνοια, ευμένεια, καλή θέληση
concordia	ομόνοια
fiducia	εμπιστοσύνη, αυτοπεποίθηση, ηθικό
forma	ομορφιά

Κατά τον ίδιο τρόπο κλίνονται και τα ονόματα:

gloria	δόξα
iniuria	αδικία
luxuria	τρυφή, πολυτέλεια
prudicitia	τιμή, αιδημοσύνη, αγνότητα
sapientia	σοφία, φρόνηση
senecta	τα γηρατειά

γ. Φυσικά σώματα ή φαινόμενα

π.χ. lun-ă (=σελήνη)

Ενικός Αριθμός (Singularis)			Πληθυντικός Αριθμός (Pluralis)	
Πτώσεις				
Ονομαστική (Nominativus)	lun-	ă		
Γενική (Genetivus)	lun-	ae		
Δοτική (Dativus)	lun-	ae		
Αιτιατική (Accusativus)	lun-	ăm		
Κλητική (Vocativus)	lun-	ă		
Αφαιρετική (Ablativus)	lun-	ă		

Στον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι:

Το ουσιαστικό luna ως ουσιαστικό που φανερώνει ένα **φυσικό σώμα** σχηματίζει μόνο **Ενικό Αριθμό (Singularis tantum)**. Είναι δηλαδή **ελλειπτικό κατά τον αριθμό (defectiva numero)**.

δ. Περιληπτικά (Collectiva)

π.χ. pecuni-ă (=χρήματα)

Ενικός Αριθμός (Singularis)			Πληθυντικός Αριθμός (Pluralis)	
Πτώσεις				
Ονομαστική (Nominativus)	pecuni-	ă		
Γενική (Genetivus)	pecuni-	ae		
Δοτική (Dativus)	pecuni-	ae		
Αιτιατική (Accusativus)	pecuni-	ăm		
Κλητική (Vocativus)	pecuni-	ă		
Αφαιρετική (Ablativus)	pecuni-	ă		

Στον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι:

Το pecunia ως περιληπτικό ουσιαστικό σχηματίζει μόνο Ενικό Αριθμό (Singular tantum). Είναι δηλαδή ελλειπτικό κατά τον αριθμό (defectiva numero).

- Ουσιαστικά Μόνο Πληθυντικού Αριθμού (Pluralia tantum)

α. Ονόματα λαών ή εθνών

π.χ. Belg-ae (= οι Βέλγοι, η χώρα των Βέλγων)

Ενικός Αριθμός (Singularis)			Πληθυντικός Αριθμός (Pluralis)	
Πτώσεις				
Ονομαστική (Nominativus)			Belg-	ae
Γενική (Genetivus)			Belg-	arum
Δοτική (Dativus)			Belg-	is
Αιτιατική (Accusativus)			Belg-	as
Κλητική (Vocativus)			Belg-	ae
Αφαιρετική (Ablativus)			Belg-	is

Στον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι:

Το αρσενικό ουσιαστικό Belgae ως Κύριο Όνομα λαού σχηματίζει μόνο Πληθυντικό Αριθμό (Plurale tantum). Είναι δηλαδή ελλειπτικό κατά τον αριθμό (defectiva numero).

β. Ονόματα μερικών πόλεων

π.χ. Athen-ae (=Αθήνα)

Ενικός Αριθμός (Singularis)		Πληθυντικός Αριθμός (Pluralis)	
Πτώσεις			
Ονομαστική (Nominativus)		Athen-	ae
Γενική (Genetivus)		Athen-	ārum
Δοτική (Dativus)		Athen-	īs
Αιτιατική (Accusativus)		Athen-	ās
Κλητική (Vocativus)		Athen-	ae
Αφαιρετική (Ablativus)		Athen-	īs

Στον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι:

Το θηλυκό ουσιαστικό Athenae σχηματίζει **μόνο πληθυντικό αριθμό (Plurale tantum)**. Είναι δηλαδή **ελλειπτικό κατά τον αριθμό (defectiva numero)**, επειδή ακριβώς πρόκειται για ένα όνομα που η Λατινική πήρε από την Ελληνική γλώσσα. Όπως λοιπόν στην Αρχαία Ελληνική η πόλη της Αθήνας συναντάται μόνο στον πληθυντικό αριθμό ως: αἱ Ἀθῆναι, έτσι και στη Λατινική έχουμε Athenae. Το αρχαιοελληνικό αἱ Ἀθῆναι κλίνεται ως εξής:

Πληθυντικός Αριθμός Αρχαίας Ελληνικής			
Πτώσεις			
Ονομαστική	αἱ	Ἀθῆν-	αι
Γενική	τῶν	Ἀθην-	ῶν
Δοτική	ταῖς	Ἀθήν-	αις
Αιτιατική	τάς	Ἀθήν-	ας
Κλητική	ῶ	Ἀθῆν-	αι

Κατά τον ίδιο τρόπο κλίνεται και το όνομα: Cannae (= οι Κάννες)

γ. Εύρηστα μόνο στον πληθυντικό (Pluralia tantum)

π.χ. tenebr-ae (=σκοτάδι)

Ενικός Αριθμός (Singularis)		Πληθυντικός Αριθμός (Pluralis)	
Πτώσεις			
Ονομαστική (Nominativus)		tenebr-	ae
Γενική (Genetivus)		tenebr-	ārum
Δοτική (Dativus)		tenebr-	īs
Αιτιατική (Accusativus)		tenebr-	ās
Κλητική (Vocativus)		tenebr-	ae
Αφαιρετική (Ablativus)		tenebr-	īs

Στον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι:

Το θηλυκό ουσιαστικό tenebrae σχηματίζει **μόνο πληθυντικό αριθμό (Plurale tantum)**.

Κατά τον ίδιο τρόπο κλίνονται και τα ονόματα:

divitiae	πλούτη
exsequiae	εκφορά
indutiae	ανακωχή
insidiae	ενέδρα, δόλος, τέχνασμα
nuptiae	γάμος

2. Ετερόσημα

π.χ. oper-**ā** (=κόπος, εργασία), oper-**ae** (=εργάτες)

Ενικός Αριθμός (Singularis)			Πληθυντικός Αριθμός (Pluralis)		
Πτώσεις					
Ονομαστική (Nominativus)	oper-	ā	(= ὁ κόπος)	oper- ae	(= οἱ ἐργάται)
Γενική (Genetivus)	oper-	ae	(= τοῦ κόπου)	oper- ārum	(= τῶν ἐργατῶν)
Δοτική (Dativus)	oper-	ae	(= τῷ κόπῳ)	oper- īs	(= τοῖς ἐργάταις)
Αιτιατική (Accusativus)	oper-	ām	(= τὸν κόπον)	oper- ās	(= τοὺς ἐργάτας)
Κλητική (Vocativus)	oper-	ā	(= ὦ κόπε)	oper- ae	(= ὦ ἐργάται)
Αφαιρετική (Ablativus)	oper-	ā	-	oper- īs	-

Στον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι:

ενώ στον Ενικό Αριθμό η σημασία του opera είναι: κόπος, εργασία, **στον Πληθυντικό Αριθμό η σημασία του αλλάζει**, καθώς σημαίνει: εργάτες. Είναι δηλαδή **Ετερόσημο**.

Άλλα ουσιαστικά που αλλάζουν τη σημασία τους στον πληθυντικό είναι:

aqua	νερό	aquae	λαματικά νερά
cera	κερί	cerae	πλάκες αλειμμένες με κερί
coria	αφθονία	coriae	στρατιωτικές δυνάμεις
fortuna	τύχη	fortunae	τα αγαθά της τύχης, τα υπάρχοντα, η περιουσία
gratia	συμφιλίωση, χάρη, εύνοια	gratiae	ευχαριστίες
littera	γράμμα του αλφαβήτου	litterae	γράμματα, η λογοτεχνία, επιστολή

3. Αφθονούτα (abundantia)

- κατά την α' και ε' κλίση

π.χ. luxuri-ă (α' κλίση) και luxuri-es (ε' κλίση) (=τρυφή, πολυτέλεια)

Ενικός Αριθμός (Singularis) Α' κλίσης		Ενικός Αριθμός (Singularis) Ε' κλίσης (θα διδαχθεί αναλυτικά στην ε' κλίση)		Πληθυντικός Αριθμός (Pluralis)	
Πτώσεις					
Ονομαστική (Nominativus)	luxuri-	ă	luxuri-	ēs	
Γενική (Genetivus)	luxuri-	ae	luxuri-	ēi	
Δοτική (Dativus)	luxuri-	ae	luxuri-	ēi	
Αιτιατική (Accusativus)	luxuri-	ăm	luxuri-	ēm	
Κλητική (Vocativus)	luxuri-	ă	luxuri-	ēs	
Αφαιρετική (Ablativus)	luxuri-	ā	luxuri-	ē	

Στον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι:

- I. Το συσιαστικό luxuria κλίνεται σύμφωνα με δύο διαφορετικές κλίσεις, δηλαδή και κατά την α' αλλά και κατά την ε' κλίση, καθώς ανήκει στα αφθονούτα ονόματα.
- II. Ως ουσιαστικό που δηλώνει μια αφηρημένη έννοια σχηματίζει μόνο Ενικό Αριθμό (Singulare tantum). Είναι δηλαδή ελλειπτικό κατά τον αριθμό (defectiva numero).

Κατά τον ίδιο τρόπο κλίνονται τα ονόματα:

avaritia και avarities	πλεονεξία
materia και materies	ύλη

- κατά την α' και γ' κλίση

π.χ. senect-ă (α' κλίση) και senectus (γ' κλίση) (=γηρατειά)

Ενικός Αριθμός (Singularis) Α' κλίσης		Ενικός Αριθμός (Singularis) Γ' κλίσης (θα διδαχθεί αναλυτικά στην γ' κλίση)		Πληθυντικός Αριθμός (Pluralis)	
Πτώσεις					
Ονομαστική (Nominativus)	senect-	ă	senect-	us	
Γενική (Genetivus)	senect-	ae	senectut-	īs	
Δοτική (Dativus)	senect-	ae	senectut-	ī	
Αιτιατική (Accusativus)	senect-	ăm	senectut-	ēm	
Κλητική (Vocativus)	senect-	ă	senect-	us	
Αφαιρετική (Ablativus)	senect-	ā	senectut-	ē	

Στον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι:

- I. Το ουσιαστικό senecta κλίνεται σύμφωνα με **δύο διαφορετικές κλίσεις**, δηλαδή και **κατά την α' αλλά και κατά την γ' κλίση**, καθώς ανήκει στα **αφθονούτα ονόματα**.
- II. Ως ουσιαστικό που δηλώνει μια **αφηρημένη έννοια** σχηματίζει **μόνο Ενικό Αριθμό (Singularis tantum)**. Είναι δηλαδή **ελλειπτικό κατά τον αριθμό (defectiva numero)**.

π.χ. Geryones και Geryon (=Γυρηόνης)

Ενικός Αριθμός (Singularis) Α' κλίσης			Ενικός Αριθμός (Singularis) Γ' κλίσης (θα διαχθεί αναλυτικά στην γ' κλίση)		Πληθυντικός Αριθμός (Pluralis)	
Πτώσεις						
Ονομαστική (Nominativus)	Geryon-	es	Geryon			
Γενική (Genetivus)	Geryon-	ae	Geryon-	īs		
Δοτική (Dativus)	Geryon-	ae	Geryon-	ī		
Αιτιατική (Accusativus)	Geryon-	ām και en	Geryon-	ēm		
Κλητική (Vocativus)	Geryon-	ā και e	Geryon			
Αφαιρετική (Ablativus)	Geryon-	ā και e	Geryon-	ē		

Στον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι:

- I. Το αρσενικό ουσιαστικό Geryones και Geryon κλίνεται σύμφωνα με **δύο διαφορετικές κλίσεις**, δηλαδή και **κατά την α' αλλά και κατά την γ' κλίση**, καθώς ανήκει στα **αφθονούτα ονόματα**.
- II. Ως **Κύριο Όνομα** κλίνεται **μόνο στον Ενικό Αριθμό (Singularis tantum)**.

ΑΝΩΜΑΛΙΕΣ ΣΤΟ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟ ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΗΞΗΣ

α. Στη δοτική και την αφαιρετική πληθυντικού

π.χ. de-a (=θεά)

Ενικός Αριθμός (Singularis)			Πληθυντικός Αριθμός (Pluralis)	
Πτώσεις				
Ονομαστική (Nominativus)	de-	ā	de-	ae
Γενική (Genetivus)	de-	ae	de-	ārum
Δοτική (Dativus)	de-	ae	de-	īs και abus
Αιτιατική (Accusativus)	de-	ām	de-	ās
Κλητική (Vocativus)	de-	ā	de-	ae
Αφαιρετική (Ablativus)	de-	ā	de-	īs και abus

Στον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι:

τα θηλυκά ονόματα *dea* (=θεά) και *filia* (=θυγατέρα) τη **δοτική** και την **αφαιρετική** του **πληθυντικού** (*deis, filii*) τη σχηματίζουν κανονικά σε **-abus**, όταν είναι ανάγκη να γίνει διάκριση από τις όμοιες αντίστοιχες πτώσεις των αρσενικών δευτερόκλιτων ονομάτων *deus* (=θεός) και *filius* (=γιος). Έτσι λέγεται *deis et deabus* ή *dis deabusque* (τοῖς θεοῖς καὶ ταῖς θεαῖς), *filiis et filiabus* ή *filiis filiabusque* (τοῖς υἱοῖς καὶ ταῖς θυγατράσιν).

Γενικά υπάρχει το ουσιαστικό *dea* (θεά) που είναι θηλυκό και ανήκει στην α' κλίση και το *deus* (θεός) που είναι αρσενικό και ανήκει στη β' κλίση. Και τα δύο αυτά ουσιαστικά σχηματίζουν, σύμφωνα με τους κανόνες της α' και β' κλίσης, την **δοτική** και την **αφαιρετική του πληθυντικού** με τον ίδιο ακριβώς τρόπο, δηλ. *deis* (για το *dea* = θεά) και *deis* (για το *deus* = θεός). Επομένως συναντώντας στα κείμενα τον τύπο *deis* δεν θα ξέραμε αν σημαίνει ταῖς θεαῖς (δηλ. θηλυκό) ή τοῖς θεοῖς (δηλ. αρσενικό). Γι αυτό το λόγο η κατάληξη του θηλυκού σχηματίζεται ως **deabus** ακριβώς για να ξεχωρίζει από το *deis* του αρσενικού. Έτσι η μετάφραση των παρακάτω φράσεων είναι ως εξής: *deis et deabus* = τοῖς θεοῖς καὶ ταῖς θεαῖς, *dis* (συννηρημένος τύπος του *deis*) *deabusque* = τοῖς θεοῖς καί(= *que*) ταῖς θεαῖς. Ομοίως: *filiis et filiabus* = τοῖς υἱοῖς καὶ ταῖς θυγατράσιν, *filiis filiabusque* = τοῖς υἱοῖς καί(=*que*) ταῖς θυγατράσιν.

Κατά τον ίδιο τρόπο κλίνεται το όνομα: *filia* (= θυγατέρα)

β. Στη γενική

π.χ. *famili-ā* (=οικογένεια)

Ενικός Αριθμός (Singularis)			Πληθυντικός Αριθμός (Pluralis)	
Πτώσεις				
Ονομαστική (Nominativus)	<i>famili-</i>	<i>ā</i>	<i>famili-</i>	<i>ae</i>
Γενική (Genetivus)	<i>famili-</i>	<i>ae</i> και <i>as</i>	<i>famili-</i>	<i>ārum</i>
Δοτική (Dativus)	<i>famili-</i>	<i>ae</i>	<i>famili-</i>	<i>īs</i>
Αιτιατική (Accusativus)	<i>famili-</i>	<i>ām</i>	<i>famili-</i>	<i>ās</i>
Κλητική (Vocativus)	<i>famili-</i>	<i>ā</i>	<i>famili-</i>	<i>ae</i>
Αφαιρετική (Ablativus)	<i>famili-</i>	<i>ā</i>	<i>famili-</i>	<i>īs</i>

Στον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι:

το όνομα *familia* στη **γενική** του ενικού έχει κατάληξη κανονικά **-ae**, αλλά και **-as** (**αρχαϊκή κατάληξη όμοια με την ελληνική γλώσσα**) στις φράσεις **pater familias** (οικοδεσπότης), **mater familias** (οικοδέσποινα), κ.ά.

π.χ. *terr-ā* (=γη)

Ενικός Αριθμός (Singularis)			Πληθυντικός Αριθμός (Pluralis)	
Πτώσεις				
Ονομαστική (Nominativus)	terr-	ǎ	terr-	ae
Γενική (Genetivus)	terr-	ae και āí	terr-	ārum
Δοτική (Dativus)	terr-	ae	terr-	īs
Αιτιατική (Accusativus)	terr-	ǎm	terr-	ās
Κλητική (Vocativus)	terr-	ǎ	terr-	ae
Αφαιρετική (Ablativus)	terr-	ā	terr-	īs

Στον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι:

άλλη **αρχαϊκή κατάληξη** με την οποία σχηματίζουν τη **γενική του ενικού** τα πρωτόκλιτα ονόματα (κυρίως στους **παλαιότερους ποιητές**), είναι **-ai**.

Κατά τον ίδιο τρόπο κλίνονται:

aula	αυλή
Alba Longa	Άλβα Λόγγα
via	δρόμος

π.χ. drachm-ǎ (= δραχμή)

Ενικός Αριθμός (Singularis)			Πληθυντικός Αριθμός (Pluralis)	
Πτώσεις				
Ονομαστική (Nominativus)	drachm-	ǎ	drachm-	ae
Γενική (Genetivus)	drachm-	ae	drachm-	um
Δοτική (Dativus)	drachm-	ae	drachm-	īs
Αιτιατική (Accusativus)	drachm-	ǎm	drachm-	ās
Κλητική (Vocativus)	drachm-	ǎ	drachm-	ae
Αφαιρετική (Ablativus)	drachm-	ā	drachm-	īs

Στον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι:

η κατάληξη της **γενικής πληθυντικού** -arum σε μερικά ονόματα συγκόπτεται σε **-um**:
drachmum = drachmarum.

γ. Αρχαιοκλίτα

π.χ. Aeneas (= Αινείας)

Ενικός Αριθμός (Singularis)			Ενικός Αριθμός Αρχαίας Ελληνικής			Πληθυντικός Αριθμός (Pluralis)	
Πτώσεις							
Ονομαστική (Nominativus)	Aene-	as και a	ὁ	Αἰνεί-	ας		
Γενική (Genetivus)	Aene-	ae	τοῦ	Αἰνεί-	ου		
Δοτική (Dativus)	Aene-	ae	τῷ	Αἰνεί-	α		
Αιτιατική (Accusativus)	Aene-	am και an	τόν	Αἰνεί-	αν		
Κλητική (Vocativus)	Aene-	ă	ὦ	Αἰνεί-	α		
Αφαιρετική (Ablativus)	Aene-	ā	-	-	-		

Στον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι:

- I. αντί μόνο των καταλήξεων -a (για την ονομαστική) και -am (για την αιτιατική) συναντούμε επιπλέον τις καταλήξεις -as και -an αντίστοιχα. Αυτό συμβαίνει γιατί το ουσιαστικό Aeneas διατηρεί τις **αρχαιοελληνικές καταλήξεις -ας και -αν**, επειδή ακριβώς πρόκειται για ένα όνομα που η Λατινική πήρε από την Ελληνική γλώσσα.
- II. Ως **Κύριο Όνομα** κλίνεται **μόνο στον Ενικό Αριθμό (Singularis tantum)**.

Κατά τον ίδιο τρόπο κλίνεται το όνομα: Phidias (= Φειδίας)

π.χ. Anchises (= Αγχίσης)

Ενικός Αριθμός (Singularis)			Ενικός Αριθμός Αρχαίας Ελληνικής			Πληθυντικός Αριθμός (Pluralis)	
Πτώσεις							
Ονομαστική (Nominativus)	Anchis-	es	ὁ	Ἄγχισ-	ης		
Γενική (Genetivus)	Anchis-	ae	τοῦ	Ἄγχισ-	ου		
Δοτική (Dativus)	Anchis-	ae	τῷ	Ἄγχισ-	η		
Αιτιατική (Accusativus)	Anchis-	am και en	τόν	Ἄγχισ-	ην		
Κλητική (Vocativus)	Anchis-	ă και e	ὦ	Ἄγχισ-	η		
Αφαιρετική (Ablativus)	Anchis-	ā και e	-	-	-		

Στον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι:

- I. αντί των καταλήξεων -a (για την ονομαστική) , μόνο -am (για την αιτιατική) και μόνο -a (για την κλητική και αφαιρετική) συναντούμε και τις καταλήξεις -es, -en και -e. Αυτό συμβαίνει γιατί το ουσιαστικό Anchises διατηρεί τις **αρχαιοελληνικές καταλήξεις -ης, -ην και -η**, επειδή ακριβώς πρόκειται για ένα όνομα που η Λατινική πήρε από την Ελληνική γλώσσα. Αξίζει να σημειωθεί ότι η αρχαιοελληνική προφορά του -η- στη Λατινική αποδίδεται με -e-.
- II. Ως **Κύριο Όνομα** κλίνεται **μόνο στον Ενικό Αριθμό (Singularis tantum)**.

Κατά τον ίδιο τρόπο κλίνονται και τα ονόματα: Perses (=Περσέας), Geryones¹ (=Γηρυόνης)

¹Το ουσιαστικό Geryones κλίνεται και κατά την γ' κλίση (Βλ. Αφθονούντα).

π.χ. Penelop-ǎ (=Πηνελόπη)

Ενικός Αριθμός (Singularis)		Ενικός Αριθμός Αρχαίας Ελληνικής			Πληθυντικός Αριθμός (Pluralis)	
Πτώσεις						
Ονομαστική (Nominativus)	Penelop-	ǎ και e	ή	Πηνελόπ-	η	
Γενική (Genetivus)	Penelop-	ae και es	τῆς	Πηνελόπ-	ης	
Δοτική (Dativus)	Penelop-	ae	τῆ	Πηνελόπ-	η	
Αιτιατική (Accusativus)	Penelop-	en	τήν	Πηνελόπ-	ην	
Κλητική (Vocativus)	Penelop-	e	ὦ	Πηνελόπ-	η	
Αφαιρετική (Ablativus)	Penelop-	ǎ και e	-	-	-	

Στον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι:

- I. αντί μόνο των καταλήξεων -a (για την ονομαστική), -ae (για την γενική), -am (για την αιτιατική) και -a (για την κλητική και αφαιρετική) συναντούμε και τις καταλήξεις -e, -es, -en και -e αντίστοιχα. Αυτό συμβαίνει γιατί το ουσιαστικό Penelopa διατηρεί τις **αρχαιοελληνικές καταλήξεις -η , -ης, -ην και -η**, επειδή ακριβώς πρόκειται για ένα όνομα που η Λατινική πήρε από την Ελληνική γλώσσα. Αξίζει να σημειωθεί ότι η αρχαιοελληνική προφορά του -η- στη Λατινική αποδίδεται με -e-.
- II. Ως **Κύριο Όνομα** κλίνεται μόνο στον **Ενικό Αριθμό (Singularis tantum)**.

Κατά τον ίδιο τρόπο κλίνεται το όνομα: Nympha και Nymphē

π.χ. Andromed-ǎ (=Ανδρομέδα)

Ενικός Αριθμός (Singularis)		Ενικός Αριθμός Αρχαίας Ελληνικής			Πληθυντικός Αριθμός (Pluralis)	
Πτώσεις						
Ονομαστική (Nominativus)	Andromed-	ǎ και e	ή	Ἄνδρομέδ-	α	
Γενική (Genetivus)	Andromed-	ae και es	τῆς	Ἄνδρομέδ-	ας	
Δοτική (Dativus)	Andromed-	ae	τῆ	Ἄνδρομέδ-	α	
Αιτιατική (Accusativus)	Andromed-	ǎm και en και an	τήν	Ἄνδρομέδ-	αν	
Κλητική (Vocativus)	Andromed-	ǎ και e	ὦ	Ἄνδρομέδ-	α	
Αφαιρετική (Ablativus)	Andromed-	ǎ και e	-	-	-	

Στον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι:

- I. αντί μόνο των καταλήξεων -a (για την ονομαστική), -ae (για την γενική), -am (για την αιτιατική) και -a (για την κλητική και αφαιρετική) συναντούμε και τις καταλήξεις **-e, -es, -en/-an, -e και -e** αντίστοιχα. Αυτό συμβαίνει γιατί το ουσιαστικό Andromeda διατηρεί τις **αρχαιοελληνικές καταλήξεις -η, -ης, -ην/-αν και -η**, επειδή ακριβώς πρόκειται για ένα όνομα που η Λατινική πήρε από την Ελληνική γλώσσα. Αξίζει να σημειωθεί ότι η αρχαιοελληνική προφορά του **-η-** στη Λατινική αποδίδεται με **-e-**.
- II. Ως **Κύριο Όνομα** κλίνεται **μόνο στον Ενικό Αριθμό (Singular tantum)**.

π.χ. Cassiope (= Κασσιόπη)

Ενικός Αριθμός (Singularis)			Ενικός Αριθμός Αρχαίας Ελληνικής			Πληθυντικός Αριθμός (Pluralis)	
Πτώσεις							
Ονομαστική (Nominativus)	Cassiop-	e	ή	Κασσιόπ-	η		
Γενική (Genetivus)	Cassiop-	ae και es	τῆς	Κασσιόπ-	ης		
Δοτική (Dativus)	Cassiop-	ae	τῇ	Κασσιόπ-	η		
Αιτιατική (Accusativus)	Cassiop-	am και en	τήν	Κασσιόπ-	ην		
Κλητική (Vocativus)	Cassiop-	e	ὦ	Κασσιόπ-	η		
Αφαιρετική (Ablativus)	Cassiop-	ā και e	-	-	-		

Στον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι:

αντί των καταλήξεων -a (για την ονομαστική), μόνο -ae (για την γενική), μόνο -am (για την αιτιατική) και -a (για την κλητική και αφαιρετική) συναντούμε και τις καταλήξεις **-e, -es, -en και -e** αντίστοιχα. Αυτό συμβαίνει γιατί το ουσιαστικό Cassiope διατηρεί τις **αρχαιοελληνικές καταλήξεις -η, -ης, -ην και -η**, επειδή ακριβώς πρόκειται για ένα όνομα που η Λατινική πήρε από την Ελληνική γλώσσα. Αξίζει να σημειωθεί ότι η αρχαιοελληνική προφορά του **-η-** στη Λατινική αποδίδεται με **-e-**.